

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobce: **BEMETA DESIGN s. r. o.**, se sídlem Žatčany 60, zastoupeného JUDr. Milanem Kyjovským, advokátem se sídlem Poštovská 455/8, Brno, proti žalovanému: **Úřad průmyslového vlastnictví**, se sídlem Antonína Čermáka 1057/2a, Praha 6, proti rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne 20. 5. 2011, čj. PUV2008-20066/047306/2010/ÚPV, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 4. 2015, čj. 9 A 160/2011 – 49,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 4. 2015, čj. 9 A 160/2011 – 49, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 10. 8. 2010, čj. PUV-2008-20066/6585/2010/ÚPV (dále „prvostupňové rozhodnutí“), Úřad průmyslového vlastnictví (dále „žalovaný“) určil, že předmět určení „držák ručníků na topné těleso – RAVELL single, bílý, závěsný“ využívaný žalobcem spadá do rozsahu užitého vzoru č. 18843 „Konzola k připojení na žebříkový radiátor“, jehož majitelem je společnost GOZ METAL s. r. o.

[2] Rozhodnutím ze dne 20. 5. 2011, čj. PUV2008-20066/047306/2010/ÚPV (dále „napadené rozhodnutí“), předseda žalovaného zamítl žalobcův rozklad proti shora uvedenému prvostupňovému rozhodnutí a toto rozhodnutí potvrdil.

II.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí předsedy žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze. Městský soud žalobu odmítl podle § 70 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Poukázal na usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 5. 2011, sp. zn. II. ÚS 155/99, podle kterého nejsou rozhodnutí vydaná v určovacím řízení podle § 67 zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích ve znění účinném do 9. 5. 2000 (dále „zákon o vynálezech“) přezkoumatelná ve správním soudnictví, protože závazně nemění, neurčují ani nezakládají subjektivní veřejná práva žalující strany. Prvostupňové rozhodnutí a na něj navazující napadené rozhodnutí autoritativně osvědčují, že nějaké technické řešení je již chráněno existujícím zákonným patentem; ostatní subjekty tak mají povinnost respektovat práva vyplývající z tohoto patentu. Nejedná se o úkony správního orgánu, které by podle § 70 písm. d) s. ř. s. samy o sobě představovaly překážku výkonu povolání, zaměstnání, podnikatelské nebo jiné hospodářské činnosti, protože předmět ochrany byl takovým předmětem z hlediska zápisu u Úřadu průmyslového vlastnictví již před tím, než jeho majitel požádal v řízení podle § 67 zákona o vynálezech o určení, zda žalobcův výrobek spadá do rozsahu ochrany jeho užitého vzoru či nikoli.

[4] Podle městského soudu není pro posouzení věci podstatné, že shora uvedené usnesení Ústavního soudu se týkalo dříve platné právní úpravy obsažené v § 244 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu ve znění do 31. 12. 2002 (dále „o. s. ř.“), neboť i nyní platí, že soudně přezkoumatelná jsou pouze ta rozhodnutí správních orgánů, která závazně mění, určují či zakládají subjektivní veřejná práva žalující strany (srov. § 65 s. ř. s.).

III.

[5] Žalobce (stěžovatel) podal proti usnesení městského soudu kasační stížnost. Namítl, že z usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 155/99 nelze v projednávané věci vycházet, neboť v mezidobí došlo ke změně právních předpisů. Podle § 63 odst. 3 zákona o vynálezech ve znění od 26. 5. 2006 je proti pravomocnému rozhodnutí žalovaného přípustná žaloba podle soudního řádu správního, a to bez výslovných výjimek. Uvedené ustanovení nabylo účinnosti několik let po vydání zmíněného usnesení Ústavního soudu. Pokud by zákonodárce zamýšlel zabránit účastníkům řízení podat žalobu proti rozhodnutím vydaným v určovacích řízeních, nepochybně by tak učinil přímo v zákoně o vynálezech, popřípadě v zákoně č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (dále „zákon č. 221/2006 Sb.“), kterým byl § 63 zákona o vynálezech rozšířen o shora uvedený třetí odstavec. Stěžovatel poukázal na důvodovou zprávu k zákonu č. 221/2006 Sb., podle které bylo třeba zrušit dosavadní právní úpravu vymáhání práv z průmyslového vlastnictví pro její nekonzistentnost. Na závěr stěžovatel podotkl, že městský soud rozhodl o odmítnutí jeho žaloby v nepřiměřeně dlouhé době, čímž zvýšil jeho právní nejistotu.

IV.

[6] Žalovaný shrnul ve svém vyjádření dosavadní průběh řízení a přisvědčil městskému soudu, že stěžovatel není k podání žaloby aktivně legitimován, neboť napadené rozhodnutí (které má podle žalovaného technicistní charakter) nemění, neruší ani závazně neurčuje jeho veřejná subjektivní práva. Stěžovatel nekonkretizoval, který technický znak jím užívaného řešení má odlišný účel či funkci od řešení chráněného užitečným vzorem. Zákon

o vynálezech ani zákon č. 221/2006 Sb. sice nevylučují podání žaloby proti rozhodnutím žalovaného, nicméně v nyní posuzované věci je podání žaloby vyloučeno přímo soudním řádem správním.

V.

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] Podstatou kasační stížnosti byl nesouhlas stěžovatele s právním názorem městského soudu, že žalobou napadené rozhodnutí je vyloučeno ze soudního přezkumu podle § 70 písm. d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud stěžovateli přisvědčil.

[10] Žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v určovacím řízení, které se týkalo užitého vzoru. Podle § 21 odst. 2 zákona č. 478/1992 Sb., o užitéch vzorech ve znění účinném od 26. 5. 2006 (dále „zákon o užitéch vzorech“) se pro určovací řízení ve věcech užitéch vzorů použijí obdobně ustanovení zákona o vynálezech. Podle § 67 zákona o vynálezech ve znění od 26. 5. 2006 „na žádost toho, kdo osvědčí právní zájem, Úřad rozhodnutím určí, zda předmět v žádosti popsaný spadá do rozsahu ochrany určitého patentu na vynález.“ Závazné určení, že konkrétní předmět spadá do rozsahu ochrany určitého patentu na vynález, je způsobilé zkrátit veřejná subjektivní práva jeho výrobce (zejména pak právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost podle čl. 26 odst. 1 Listiny), neboť bez souhlasu majitele patentu nesmí takový předmět například vyrábět, dovážet či uvádět na trh (v podrobnostech srov. § 13 a § 13a zákona o vynálezech).

[11] Městský soud vyšel z právního názoru vyjádřeného v usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 5. 2001, sp. zn. II. ÚS 155/99. Tento právní názor však nelze na projednávanou věc aplikovat z důvodu změny rozhodné právní úpravy a souvisejícího vývoje judikatury.

[12] Zmíněným usnesením Ústavní soud pro neopodstatněnost odmítl ústavní stížnost proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 11. 1998, čj. 5 A 54/98 – 18, kterým vrchní soud zastavil řízení o žalobě proti rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví o určení, že konkrétní postup spadá do rozsahu patentu č. 271 306. Podle vrchního soudu naplnilo uvedené rozhodnutí podmínky podle § 248 odst. 2 písm. g) o. s. ř. ve znění do 31. 12. 2002, a tudíž nebylo soudně přezkoumatelné. Ústavní soud především zdůraznil, že jeho základním úkolem je ochrana ústavně zaručených základních práv a svobod, že není běžnou soudní instancí a že právní názor soudu o nesplnění podmínek řízení nelze sám o sobě považovat za odepření spravedlnosti. Podle Ústavního soudu určovací rozhodnutí Úřadu nezakládalo, neměnilo ani nerušilo práva či povinnosti stěžovatele ve smyslu § 244 o. s. ř.; povinnost respektovat patentová práva vyplývá přímo z rozhodnutí o udělení patentu. Určovacím rozhodnutím proto nemohlo podle Ústavního soudu dojít k zásahu do ústavně zaručených práv. Ústavní soud zopakoval tento právní názor také v usnesení ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 497/02.

[13] Nynější právní úprava výluk ze soudního přezkumu ve správním soudnictví není shodná s právní úpravou, podle níž rozhodoval Ústavní soud v usnesení sp. zn. II. ÚS 155/99. Podle § 248 odst. 2 písm. g) o. s. ř. ve znění do 31. 12. 2002 soudy nepřezkoumávaly „rozhodnutí, jejichž vydání závisí výlučně na posouzení zdravotního stavu osob nebo technického stavu věcí, pokud sama o sobě neznamenaají právní překážku výkonu povolání, zaměstnání nebo podnikatelské či jiné hospodářské činnosti.“ Oproti tomu jsou podle § 70 písm. d) s. ř. s. ve znění od 1. 1. 2003 ze soudního přezkoumání vyloučeny úkony správního orgánu, „jejichž vydání závisí výlučně na posouzení zdravotního stavu osob nebo technického stavu věcí, pokud sama o sobě neznamenaají právní překážku výkonu povolání, zaměstnání nebo podnikatelské, popřípadě jiné hospodářské činnosti, nestanoví-li zvláštní zákon jinak.“ Aplikace uvedené výluky ze soudního přezkumu je tedy od 1. 1. 2003 na rozdíl od předchozího právního stavu výslovně podmíněna neexistencí speciální právní úpravy.

[14] Zákon o vynálezech, jakož i zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech ve znění od 26. 5. 2006 (dále „zákon o užitných vzorech“), takovou zvláštní úpravu obsahují. Podle § 63 odst. 3 zákona o vynálezech ve znění od 26. 5. 2006 je proti pravomocnému rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví přípustná žaloba podle soudního řádu správního. Obdobná úprava je obsažena v § 21 odst. 3 zákona o užitných vzorech. Napadené rozhodnutí je pravomocným rozhodnutím Úřadu průmyslového vlastnictví vydaným podle zákona o užitných vzorech ve spojení se zákonem o vynálezech ve znění od 26. 5. 2006. Výluk ze soudního přezkumu podle § 70 písm. d) s. ř. s. na něj proto nelze uplatnit.

[15] Nejvyšší správní soud vyslovil v rozsudku ze dne 19. 7. 2006, čj. 7 A 127/2001 – 91, v (dosud ve vztahu k úpravě správního soudnictví v části páté o. s. ř. ve znění do 31. 12. 2002), že „rozhodnutí o návrhu na zrušení patentu není rozhodnutím výlučně závisejícím na posouzení technického stavu, neboť hodnotí splnění podmínek pro zrušení rozhodnutí o udělení patentu, tedy skutečnost, zda v době jeho udělení k tomu byly splněny všechny zákonné podmínky.“ Tento právní názor zaujal Nejvyšší správní soud i v rozsudku ze dne 17. 7. 2007, čj. 4 As 68/2006 – 98. V rozsudku ze dne 4. 7. 2007, čj. 4 As 17/2006 – 60, Nejvyšší správní soud výslovně aplikoval uvedený právní názor i na přezkoumatelnost určovacích rozhodnutí podle § 67 zákona o vynálezech, když uvedl, že „obdobně ani rozhodnutí, zda předmět určení spadá či nespadá do rozsahu dřívějšího patentového nároku, jako tomu bylo v tomto případě, není rozhodnutím výlučně závisejícím na posouzení technického stavu.“ Posouzení, zda předmět určení spadá do rozsahu patentové ochrany vymezeného patentovými nároky (srov. § 12 zákona o vynálezech), je totiž otázkou právní, která vychází z posouzení technického stavu věci, obdobně jako tomu je u definice novosti technického řešení u vynálezů (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2015, čj. 7 As 69/2014 – 50).

[16] V usnesení čj. 7 As 9/2014 – 50 se rozšířený senát podrobně zabýval i přezkoumatelností rozhodnutí o zrušení patentu. Zdůraznil, že podle Evropského soudu pro lidská práva je článek 6 Úmluvy, který zakládá mimo jiné i právo na soudní přezkum rozhodnutí správních orgánů v režimu plné jurisdikce, aplikovatelný i v patentových věcech; tato právní úprava koresponduje také s požadavkem Směrnice Evropského

parlamentu a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. 4. 2004 o vymáhání práv k duševnímu vlastnictví, implementované do českého právního řádu zákonem č. 221/2006 Sb., kterým byl zákon o vynálezech doplněn § 63 odst. 3, který výslovně stanovil, že proti pravomocnému rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví lze podat žalobu podle soudního řádu správního. V bodě 46. uvedeného usnesení rozšířený senát podotkl, že na řešený případ nedopadá výlučka ze soudního přezkumu podle § 70 písm. d) s. ř. s., a zdůraznil, že „výluky z přezkumu rozhodnutí soudem je nutno vykládat restriktivně, neboť představují odmítnutí soudní ochrany (k tomu srov. nálezný pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 15/12). Již vůbec nelze tuto výlukou vyložit způsobem, jehož se dovolává žalovaný ve svém vyjádření, totiž jako výlukou dílčí, a to „části správní úvahy týkající se existence vynálezecké činnosti, při níž nutně dochází i k technickému posouzení věci“, a podrobit tak soudnímu přezkumu tuto úvahu jen „v rozsahu její úplnosti a správnosti“. Takový postup soudu by vybočil z mezí uvedeného ustanovení, které vylučuje z přezkumu jen úkony (tam vymezené). Současně by byl i v rozporu s výslovným zněním § 63 odst. 3 zákona č. 527/1990 Sb., které právo podat žalobu k soudu podle soudního řádu správního výslovně zakládá. Aplikaci uvedeného ustanovení nemůže poskytovat legitimní důvod ani skutečnost, že nejsou konstituovány speciální patentové soudy s technicky kvalifikovanými soudci.“

[17] Shora uvedené závěry lze vztáhnout i na určovací rozhodnutí, která se týkají užitných vzorů. Podle § 21 odst. 2 zákona o užitných vzorech se pro určovací řízení ve věcech užitných vzorů použijí obdobně ustanovení zákona o vynálezech; podle § 21 odst. 3 zákona o užitných vzorech je proti pravomocnému rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví přípustná žaloba podle soudního řádu správního. Jedná se tedy o úpravu obdobnou úpravě v § 63 odst. 3 zákona o vynálezech, na kterou poukázal rozšířený senát ve shora citovaném usnesení.

[18] Nejvyšší správní soud proto zrušil kasační stížností napadené usnesení městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení (srov. § 110 odst. 1 s. ř. s.).

[19] V navazujícím řízení je městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v tomto rozsudku (srov. § 110 odst. 4 s. ř. s.). Městský soud rozhodne v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (srov. § 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. října 2015

JUDr. Jan Passer
předseda senátu